

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće prošireno vijeće)

12. svibnja 2015.*

„Član Komisije – OLAF-ova istraga – Navodna usmena odluka predsjednika Komisije o razrješenju dužnosti zainteresirane osobe – Tužba za poništenje – Nepostojanje akta koji se može pobijati tužbom – Nedopuštenost – Tužba za naknadu štete“

U predmetu T-562/12,

John Dalli, sa stalnom adresom u St. Juliansu (Malta), kojeg zastupaju L. Levi, A.-M. Alamanou i S. Rodrigues, *avocats*,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju B. Smulders, J. Baquero Cruz i J.-P. Keppenne, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva za poništenje usmene odluke koju je dana 16. listopada 2012. navodno donio predsjednik Komisije i kojom je tužitelja razriješio dužnosti člana Komisije, s jedne strane, i zahtjeva za naknadu štete kojim se traži naknada štete koju je navodno pretrpio tužitelj zbog te odluke, s druge strane,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće),

u sastavu: M. Jaeger, predsjednik, S. Papasavvas, N. J. Forwood (izvjestitelj), I. Labucka i E. Bieliūnas, suci,

tajnik: E. Coulon,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 8. srpnja 2014.,

donosi sljedeću

* Izvorni jezik: engleski.

Presudu

Okolnosti spora

- 1 Tužitelj John Dalli je Odlukom Europskog vijeća 2010/80/EU od 9. veljače 2010. o imenovanju Europske komisije (SL L 38, str. 7.) imenovan članom Europske komisije za razdoblje od 10. veljače 2010. do 31. listopada 2014. Predsjednik Komisije José Manuel Durão Barroso (u daljnjem tekstu: predsjednik Barroso) dodijelio mu je sektor zdravlja i zaštite potrošača.
- 2 Komisija je 21. svibnja 2012. primila pritužbu (u daljnjem tekstu: pritužba) društva Swedish Match s teškim optužbama koje su se odnosile na ponašanje tužitelja. Prema navodima podnositelja pritužbe malteški poduzetnik Silvio Zammit iskoristio je svoje kontakte s tužiteljem kako bi od njega i European Smokeless Tobacco Councila (ESTOC) pokušao pridobiti novčanu korist u zamjenu za njegovu intervenciju u obliku utjecaja na mogući budući zakonodavni prijedlog o duhanskim proizvodima i osobito na zabranu Europske unije koja se odnosila na prodaju proizvoda nazvanog „snus“.
- 3 Europski antikorupcijski ured (OLAF) je 25. svibnja 2012. pokrenuo istragu o predmetu pritužbe, u skladu s člancima 3. i 4. Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (SL 136, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 2., str. 100.).
- 4 OLAF je pismom od 11. srpnja 2012. obavijestio tužitelja da se treba smatrati osobom u vezi s kojom je slijedom pritužbe pokrenuta istraga, o pokušajima uplitanja dvaju gospodarskih subjekata u plaćanje mita s ciljem usvajanja mjere Komisije njima u korist. Uvid u pritužbu je tužitelju odbijen.
- 5 OLAF je tužitelja prvi puta saslušao 16. srpnja 2012.
- 6 Predsjednik Barroso primio je tužitelja 25. srpnja 2012. U tom razgovoru tužitelj je zaniijekao optužbe koje su bile iznesene protiv njega u pritužbi.
- 7 Tužitelj je dopisom od 27. srpnja 2012. predsjedniku Barrosu potvrdio da nije ništa znao o pregovorima između subjekata koji su podnijeli pritužbu i „osobe na Malti“ te da ni na koji način nije bio uključen u tu aferu.
- 8 OLAF je tužitelja saslušao drugi put 17. rujna 2012.
- 9 Oko 5. listopada 2012. generalni direktor OLAF-a obavijestio je glavnu tajnicu Komisije Catherine Day da će joj uskoro poslati konačni izvještaj o istrazi provedenoj u vezi s pritužbom (u daljnjem tekstu: OLAF-ov izvještaj).
- 10 Predsjednik Barroso je 11. listopada 2012. na osnovi te informacije nazvao tužiteljjev ured kako bi s njim ugovorio sastanak, koji je i zakazan za 16. listopada 2012.
- 11 OLAF-ov izvještaj poslan je C. Day 15. listopada 2012., a na znanje predsjedniku Barrosu. Tom izvještaju bio je priložen dopis generalnog direktora OLAF-a (u daljnjem tekstu: priloženi dopis) u kojem su bili sažeti glavni zaključci istrage i kojim se predsjednik Barroso obavještava da su mu isti dostavljeni radi mogućeg donošenja mjera na temelju Kodeksa ponašanja za članove Komisije [C(2011) 2904].

12 U priloženom dopisu izloženo je među ostalim sljedeće:

„OLAF je 25. svibnja 2012. na osnovi informacija koje mu je dostavila Europska komisija pokrenuo istragu o navodnom traženju mita od gospodarskih subjekata da bi se ostvarilo ukidanje europske zabrane snusa.

[...]

Član Komisije Dalli se više puta sastao s predstavnicima duhanske industrije na neslužbenim i povjerljivim sastancima organiziranim bez znanja i sudjelovanja nadležnih službi. Te sastanke je organizirao Silvio Zammit, malteški poduzetnik koji nije član institucija i koji je blizak prijatelj člana Komisije Dallija.

[...]

Iako nema nepobitnih dokaza o neposrednom sudjelovanju člana komisije Johna Dallija kao poticatelja ili organizatora traženja novca, određene nedvojbene i usklađene indicije prikupljene u istrazi upućuju na to da je on uistinu znao za radnje Silvija Zammita i za činjenicu da se Silvio Zammit koristio njegovim imenom i funkcijom za stjecanje novčane koristi.

Osim toga, član Komisije Dalli pokušavao je svaki puta kada ga je saslušavao OLAF radi pojašnjavanja njegova stajališta o činjenicama koje su bile predmet istrage, ili kada je on pisao OLAF-u, umanjiti učestalost i opseg svojih kontakata sa S. Zammitom te zataškati njihov sadržaj povezan s tim predmetom.

Štoviše, član Komisije Dalli ni u jednom trenutku nije djelovao na način da spriječi te okolnosti, udalji se od njih ili obavijesti o situaciji s kojom je bio upoznat.

Na osnovi činjenica koje je pokazala OLAF-ova istraga može se zaključiti da su narušeni javna slika i ugled Europske komisije kod proizvođača duhana, a možda i kod javnosti.

Ponašanje člana Komisije Dallija stoga se može smatrati ozbiljnom povredom dužnosti dostojanstvenog postupanja i obveza povezanih s njegovom funkcijom.

[...]“

13 Tužitelj se 16. listopada 2012. poslije podne sastao s predsjednikom Barrosom u njegovu uredu. Poslije su im se pridružili šef kabineta predsjednika Barrosa, Johannes Laitenberger, i generalni direktor pravne službe Komisije, Luis Romero Requena. Budući da se stranke nisu složile oko činjenica i okolnosti u vezi s tijekom i ishodom tog sastanka (u daljnjem tekstu: sastanak od 16. listopada 2012.), a kako su one u središtu ovog spora, Opći sud će ih utvrditi u ovoj presudi.

14 Kasnije tog dana predsjednik Barroso nazvao je malteškog premijera Lawrenca Gonzija da ga obavijesti o tužiteljevoj ostavci s dužnosti člana Komisije i da ga zamoli da osigura njegovu zamjenu. Predsjednik Barroso također je pisao predsjednicima Europskog parlamenta i Vijeća Unije da ih obavijesti da je tužitelj „podnio ostavku s trenutačnim učinkom“.

15 Kasnije istog dana, oko 17 sati, Komisija je izdala priopćenje za javnost u kojem je objavila ostavku tužitelja „s trenutačnim učinkom“.

16 Tijekom istog dana tužitelj je sa svoje strane objavio priopćenje za javnost putem privatne organizacije.

17 Na plenarnom zasjedanju malteškog parlamenta 16. listopada 2012. L. Gonzi je objavio: **dokument koji je Komisija predložila i koji je uložen u spis na raspravi 8. srpnja 2014.**

„Danas poslije podne nazvao me predsjednik Europske komisije José Manuel Barroso i obavijestio me da je upravo prihvatio ostavku Johna Dallija s mjesta člana Komisije.

Predsjednik Barroso mi je objasnio da je tu odluku donio John Dalli u svjetlu OLAF-ovog izvještaja koji se odnosi na istragu o radnjama treće strane.

[...]

Drugi telefonski poziv primio sam kasnije od Johna Dallija koji mi je rekao da opovrgava sve optužbe protiv njega. Odlučio je međutim podnijeti ostavku na dužnost člana Komisije kako bi bolje mogao braniti sebe i instituciju čiji je do nedavno bio član.

Kasnije, danas oko 17 sati, ured predsjednika Komisije objavio je priopćenje za javnost koje predstavljam ovom domu na pažnju svima.

[...]“

- 18 Prijepis i engleski prijevod radijskog intervjua na malteškom, ovjeren od strane zaprisegnutog prevoditelja kojeg je opunomoćio tužitelj, koji je on dao navečer 16. listopada 2012., sadržava među ostalim sljedeće izjave:

„Novinar: Dali ste ostavku. Kao prvo, zašto ste dali ostavku?

Tužitelj: Zbog onoga o čemu sam bio usmeno obaviješten. Zapravo, do sada nisam primio ništa pismeno. [...] Počeo sam razgovarati s ljudima, s mojim odvjetnicima, još večeras radi pokretanja nužnih postupaka za dokazivanje da su ti zaključci iz [OLAF-ovog izvještaja] potpuno netočni.

Danas sam izdao priopćenje za javnost u kojem također potvrđujem da ću nastaviti raditi na tome da se postignuća mojih suradnika i mene u cilju izmjene direktive o duhanu, kojom se predlažu stroža pravila o pušenju, nastave provoditi po planu. Sljedeći ponedjeljak započet ćemo postupak. Nadam se da će se postupak nastaviti.

[...]

Novinar: Zašto ste onda podnijeli ostavku, Johne? Zašto ste mislili da je potrebno podnijeti ostavku ako...?

Tužitelj: Dopustite mi da Vam ponovim ono što sam nedavno rekao u jednoj drugoj televizijskoj emisiji. Sigurno ne želim biti tamo gdje me ne žele. To mislim jako ozbiljno. Danas sam počeo raditi i želim imati potpuno slobodne ruke da bih mogao osporavati te optužbe.

Novinar: Upravo ste rekli da ne želite biti tamo gdje Vas ne žele. Predsjednik Barroso Vas je prisilio da date ostavku – jesam li Vas dobro razumio?

Tužitelj: Po mom mišljenju te riječi znače da ne želim ostati tamo gdje me ne žele, i ostat ću na tome.

Novinar: Ali Barroso Vas je doista prisilio na ostavku?

(nerazumljivo, dvije osobe govore u isto vrijeme)

Tužitelj: Više će se znati sljedećih dana.

Novinar: Je li Vas on prisilio na davanje ostavke ili je to bila Vaša odluka?

Tužitelj: Više će se znati sljedećih dana.

Novinar: Koje korake možemo očekivati u vezi s tim?

Tužitelj: Savjetujem se sa svojim odvjetnicima o daljnjem razvoju događaja i slijedit ću njihove upute, korak po korak, u svemu za što se odlučim.

[...]“

- 19 Po završetku sastanka od 16. listopada 2012. Romero Requena sastavio je „zabilješku u spisu“ s datumom od 18. listopada 2012. koja je sadržavala zapisnik s tog sastanka. Prema njegovim riječima, tužitelj „je kategorički negirajući optužbe iznesene protiv njega, naveo da će, kako bi obranio svoj ugled, dati ostavku na mjesto člana Europske komisije s trenutačnim učinkom“.
- 20 Istog dana Komisija je tužitelju dostavila na potpis dokumente radi započinjanja faze „prestanka“ njegovih dužnosti i isplate prijelazne naknade. U tom pogledu tužitelj naglašava da je odbio učiniti bilo što što bi moglo dovesti do zaključka da je podnio ostavku na svoju dužnost člana Komisije, a osobito ispuniti dokumente koji bi mu omogućili dobivanje naknade i povratak troškova vraćanja u domovinu. Budući da su službe Komisije izvršile dva plaćanja na njegov bankarski račun na ime prijelazne naknade, tužitelj je pisao Komisiji 28. prosinca s obrazloženjem da nije nikad potpisao zahtjeve u tom smislu te je vratio iznos na bankarski račun Komisije.
- 21 Tužitelj je 21. listopada 2012. pisao predsjedniku Barrosu da ga obavijesti da ne smatra da je valjano dao ostavku, da smatra da mu je uskraćeno pravo na primjerenu obranu i da je generalni direktor OLAF-a povrijedio njegovo pravo na presumpciju nedužnosti.
- 22 Tužitelj je 22. listopada 2012. pisao članovima Parlamenta da im obrazloži da kategorično niječe tvrdnje da je bio upoznat s ikakvim pregovorima ili kontaktima između dotičnog malteškog poduzetnika i proizvođača snusa i da mu OLAF nije naveo dokaze na temelju kojih je donio pretpostavke u odnosu na njega.
- 23 Predsjednik Barroso je 23. listopada 2012. odgovorio tužitelju naglašavajući osobito da su njegove optužbe o nezakonitom ili neispravnom ponašanju „nerazumljive“ i da se od tužitelja kao bivšeg člana Komisije očekuje „časno ponašanje u skladu s člankom 245. UFEU-a“.
- 24 Predsjednik Barroso je 30. listopada 2012. pisao predsjedniku Parlamenta kako bi mu ponudio neka objašnjenja o tužiteljevoj ostavci na sastanku od 16. listopada 2012. Među ostalim izjavio je sljedeće:

„[J. Dalli] je odlučno odbacio zaključke OLAF-a. U našem razgovoru je ipak priznao da je u prošlosti imao kontakte s duhanskom industrijom izvan službenih kanala, koji su uključivali malteškog poduzetnika, pa smo došli do zaključka, ne utječući na pravnu presumpciju nedužnosti što se tiče zaključaka [OLAF-a], da ne bi bilo politički održivo da on nastavi izvršavati svoju dužnosti člana Komisije dok pokušava vratiti svoj ugled. Kao što sam zatim javno izjavio, J. Dalli je posve jasno najavio pred generalnim direktorom pravne službe i šefom mojeg kabineta svoju trenutačnu ostavku. Obavijestio sam ga da će odluka o njegovoj ostavci biti objavljena kasnije tijekom dana putem priopćenja za javnost, nakon što iskoristi mogućnost da o ostavci obavijesti svoju obitelj i suradnike [...]

U ovoj fazi želio bih naglasiti da se pravne posljedice OLAF-ovih zaključaka moraju jasno razlikovati od njihove političke procjene. Kao što znate, OLAF je poslao svoj izvještaj malteškom državnom odvjetniku, a ja sam bio obaviješten da je državni odvjetnik proslijedio predmet policiji. Sada je napredak u rješavanju spisa, u skladu s malteškim pravom, u odgovornosti malteških tijela. Što se tiče Komisije, mi ćemo i dalje u potpunosti poštovati načelo presumpcije nedužnosti, kao što smo to činili od pokretanja OLAF-ove istrage. Osobito je sva komunikacija predstavnika Komisije povodom

ostavke J. Dallija bila usmjerena isključivo na političku i/ili institucionalnu dimenziju događaja u pitanju i brižljivo se pazilo da se makar i neizravno ne daje pravna kvalifikacija tih događaja i eventualne odgovornosti u njih uključenih osoba.“

- 25 Vijeće je 28. studenoga 2012. u dogovoru s predsjednikom Barrosom usvojilo Odluku 2012/744/EU o imenovanju novog člana Europske komisije (SL L 332, str. 21.), Tonija Borga, do kraja mandata Komisije 31. listopada 2014.
- 26 Malteške novine Malta Today su 28. travnja 2013. na svojoj internetskoj stranici objavile gotovo potpuni (nedostaju dvije stranice) OLAF-ov izvještaj, s kojim se tužitelj tako mogao upoznati.
- 27 Prijevod s malteškog jezika radijskog intervjua koji je tužitelj dao 30. lipnja 2013. sadržava među ostalim njegovu sljedeću izjavu, kao odgovor na riječi dobrodošlice gdje je predstavljen kao „John Dalli, bivši član Komisije zadužen za zdravlje“:

„Najprije bih želio naglasiti da do danas nisam dao ostavku na dužnost člana Europske komisije zaduženog za zdravlje. Moja teza je da sam još uvijek član Komisije. Moje razrješenje bilo je nezakonito i trenutno se vodi postupak pred Europskim sudom za poništenje Barrosove odluke.“

Postupak

- 28 Tužitelj je 24. prosinca 2012. u tajništvu Općeg suda podnio ovu tužbu.
- 29 Komisija je u odgovoru na tužbu podnesenu 20. ožujka 2013. tajništvu Općeg suda izjavila da je predložila dokaz u skladu s člankom 46. stavkom 1. točkom (d) Poslovnika Općeg suda koji se odnosi na činjenice i okolnosti tužiteljevog otkaza te predložila da navedene dokaze potvrde „usmeno ili pisano, bilo koji ili svi svjedoci sastanka od 16. listopada“ 2012. Taj dokazni prijedlog ponovila je u odgovoru na repliku podnesenu tajništvu Općeg suda 20. rujna 2013.
- 30 Uslijed promjene sastava Vijeća Općeg suda sudac izvjestitelj raspoređen je u treće vijeće, kojem je zbog toga dodijeljen ovaj predmet.
- 31 Primjenom članka 14. stavka 1. Poslovnika Općeg suda i na prijedlog trećeg vijeća Opći sud je na plenarnom zasjedanju 5. veljače 2014. u skladu s člankom 51. navedenog poslovnika odlučio uputiti predmet u prošireno vijeće od pet sudaca.
- 32 Budući da jedan od sudaca proširenog vijeća nije mogao sudjelovati u zasjedanju, vijeće je upotpunjeno u skladu s trećim podstavkom stavkom 3. člankom 32. Poslovnika Općeg suda. Predsjednik Općeg suda odabrao je sebe za ponovnu uspostavu propisanog broja sudaca te je preuzeo ulogu predsjednika vijeća u skladu s trećim stavkom članka 8. navedenog poslovnika.
- 33 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja Opći sud (treće prošireno vijeće) odlučio je započeti usmeni postupak, usvojiti mjere upravljanja postupkom na temelju članka 64. Poslovnika Općeg suda, odrediti u obliku pisanog pitanja tužitelju i uz rezervu očitovanja stranaka osobno pojavljivanje tužitelja na temelju članka 65. točke (a) navedenog poslovnika i naložiti provjeru određenih činjenica svjedočenjem predsjednika Barrosa na temelju članka 65. točke (c), članka 66. stavka 1. i članka 68. stavaka 1. i 2. istog poslovnika.
- 34 Opći sud je pismima od 27. svibnja pozvao stranke da u roku od sedam dana podnesu svoja očitovanja o tim mjerama izvođenja dokaza.

- 35 Tužitelj je u pismu od 4. lipnja 2014. Općem sudu izjavio da je spreman osobno se pojaviti pred sudom i da nema prigovor na saslušanje predsjednika Barrosa kao svjedoka. Tužitelj je također izjavio da smatra korisnim da Opći sud ispita Frédérica Vincenta, njegova bivšeg glasnogovornika, u svojstvu svjedoka, Joannu Darmanin, bivšu šeficu njegova kabineta, Giovannija Kesslera, generalnog direktora OLAF-a, Johannes Laitenbergera, šefa kabineta predsjednika Barrosa, i Johana Denolfa, predsjednika nadzornog vijeća OLAF-a.
- 36 Komisija je također dopisom od 4. lipnja 2014. navela da nema prigovora na osobno pojavljivanje tužitelja niti na saslušanje predsjednika Barrosa kao svjedoka. Osim toga, Komisija je predložila da bi bilo primjereno također saslušati kao svjedoke J. Laitenbergera i L. Romera Requenu.
- 37 Opći sud je rješenjem od 16. lipnja 2014. odredio da tužitelj osobno pristupi raspravi 7. srpnja 2014.
- 38 Rješenjem donesenim istog dana Opći sud je odredio saslušanje u svojstvu svjedoka na istoj raspravi 7. srpnja 2014. predsjednika Barrosa, J. Laitenbergera, L. Romera Requenu, J. Darmanina i F. Vincenta, s jedne strane, o „pitanju je li tužitelj usmeno podnio ostavku na sastanku od 16. listopada 2012. u uredu predsjednika [Barrosa] i, u slučaju pozitivnog odgovora, u kojem kontekstu i okolnostima te nakon kojih njegovih izjava je to učinio“, i, s druge strane, „o čemu je bila riječ tijekom privatnog razgovora s tužiteljem odmah nakon navedenog sastanka“.
- 39 Tužitelj je pismom od 18. lipnja 2014. odgovorio na pisano pitanje koje je postavio Opći sud kao mjeru upravljanja postupkom.
- 40 Tužitelj je osobno pristupio raspravi 7. srpnja 2014., a Opći sud je saslušao svjedoke u skladu s pravilima utvrđenima Poslovníkom.
- 41 Na raspravi 8. srpnja 2014. saslušana su usmena izlaganja stranaka i njihovi odgovori na pitanja Općeg suda, nakon čega je zaključen usmeni dio postupka i započela faza sudskog odlučivanja.
- 42 Na toj raspravi tužitelj je uputio Sud na Mišljenje 2/2012 nadzornog odbora OLAF-a od 11. prosinca 2012., koje je Opći sud odlučio uložiti u spis nakon saslušanja Komisije. Komisija je predložila izjavu malteškog premijera pred malteškim parlamentom od 16. listopada 2012. (vidjeti točku 17. ove presude). Nakon saslušanja tužitelja Opći sud odlučio je uložiti taj dokument u spis, uz zadržavanje prava da odluči o njegovoj dopuštenosti.
- 43 Tužitelj je pismom od 23. listopada 2014. tajništvu Općeg suda dostavio pisana očitovanja na zapisnik o raspravi koji mu je bio dostavljen. Opći sud odbio je uložiti u spis ta očitovanja, o čemu su stranke bile obaviještene pismom tajništva Općeg suda od 13. studenoga 2014.

Prijedlozi stranaka

- 44 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
- poništi „usmenu odluku od 16. listopada 2012. o prestanku tužiteljevih dužnosti s trenutačnim učinkom, koju je donio predsjednik [Barroso]“ (u daljnjem tekstu: pobijana odluka);
  - naloži plaćanje simbolične naknade štete u visini od 1 euro na temelju neimovinske štete i privremeno u visini od 1 913 396 eura na temelju imovinske štete;
  - naloži Komisiji snošenje troškova.

45 Komisija Općem sudu predlaže da:

- odbaci tužbu kao nedopuštenu, u cijelosti ili djelomično, i u svakom slučaju odbije tužbu kao neosnovanu;
- tužitelju naloži plaćanje troškova.

Prijedlog za izdvajanje iz spisa priloga 4. i 13. replici

- 46 Nakon što je tužitelj u prilogu 4. replici priložio verziju mišljenja nadzornog odbora OLAF-a o ovom predmetu objavljenu u internetskom izdanju malteških novina Malta Today 7. svibnja 2013. i u prilogu 13. replici verziju OLAF-ovog izvještaja objavljenu u internetskom izdanju istih novina 28. travnja 2013., Komisija u odgovoru na repliku tvrdi da su ta dva dokumenta „procurila“ u malteški tisak i predlaže da ih se izdvoji iz spisa s obzirom na to da nisu zakonito prikupljeni i da tužitelj nije naveo posebne okolnosti koje bi opravdavale njihovo uvrštavanje u spis, niti je naveo njihov odlučan značaj za donošenje odluke u ovom slučaju.
- 47 U tom pogledu valja naglasiti da ni mogući povjerljivi značaj predmetnih dokumenata niti okolnost da su nezakonito prikupljeni ne sprječava njihovo zadržavanje u spisu (presude od 8. srpnja 2008., Franchet i Byk/Komisija, T-48/05, Zb., EU:T:2008:257, t. 74. i 75., i od 24. ožujka 2011., Dover/Parlament, T-149/09, EU:T:2011:119, t. 61.). S druge strane, Sud nije isključio mogućnost da se čak i unutarnji dokumenti u određenim slučajevima zakonito prilože spisu predmeta (rješenja od 19. ožujka 1985., Tordeur i dr., 232/84, t. 8., i od 15. listopada 1986., LAISA/Vijeće, 31/86, t. 5.).
- 48 Stoga u određenim situacijama nije bilo nužno da tužitelj dokaže da je zakonito prikupio povjerljivi dokument na koji se poziva u potporu svojoj tužbi. Opći sud je važući interese koje treba zaštititi zaključio da treba ocijeniti može li se neuklanjanje dokumenata opravdati posebnim okolnostima, poput odlučnog značaja uzimanja u obzir dokumenta za osiguravanje nadzora pravilnosti postupka usvajanja pobijanog akta (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2001., Dunnett i dr./BEL, T-192/99, Zb., EU:T:2001:72, t. 33. i 34.) ili dokazivanja postojanja zlouporabe ovlasti (vidjeti u tom smislu presudu od 29. veljače 1996., Lopes/Sud, T-280/94, Zb. SS, EU:T:1996:28, t. 59.).
- 49 U ovom slučaju kao prvo treba naglasiti da nije dokazano da je tužitelj nezakonito pribavio dokumente čije se povlačenje traži iz spisa, s obzirom na to da je verzija dokumenata koju predlaže ona objavljena u malteškom tisku.
- 50 Kao drugo, povjerljiv značaj predmetnih dokumenata je u svakom slučaju ugrožen samim objavljivanjem u tisku, tako da predlaganjem da se uvrste u spis ovog predmeta ne povrjeđuje tu povjerljivost.
- 51 Kao treće, u kontekstu ovog predmeta na predmetne dokumente poziva se u potporu trećem i četvrtom tužbenom razlogu i oni su, prema mišljenju tužitelja, nužni za ocjenu je li se predsjednik Barroso mogao zakonito pozvati na OLAF-ov izvještaj, pod pretpostavkom da je njegova zakonitost bila zahvaćena navodnim nepravilnostima na koje se upućuje u okviru tih tužbenih razloga. S tim u vezi Opći sud u replici navodi da je tužitelj iznio novu argumentaciju, kako pravnu tako i činjeničnu, usmjerenu kako protiv navoda koje je protiv njega dao Swedish Match, autor pritužbe koja se odnosi na njega i koja je bila predmet OLAF-ovog izvještaja, tako i protiv zakonitosti postupanja OLAF-a pri sastavljanju tog izvještaja. Ta argumentacija temelji se u velikoj mjeri na OLAF-ovom izvještaju i na mišljenju OLAF-ovog nadzornog odbora, za koje tužitelj smatra da su novi elementi koji su se pojavili tijekom postupka, s obzirom na to da su objavljeni u malteškom tisku nakon podnošenja tužbe. Bez utjecaja na inherentnu relevantnost te argumentacije za ocjenu zakonitosti pobijane odluke, ona je

dovoljna da se ospori Komisijin prigovor prema kojem tužitelj nije ni uputio na posebne okolnosti koje bi opravdale prilaganje predmetnih dokumenata u spis, niti naveo njihov odlučni značaj za donošenje odluke u ovom predmetu.

- 52 Kao četvrto, treba naglasiti da je kabinet predsjednika Barrosa zakazao sastanak za 16. listopada 2012. na kojem je usvojena pobijana odluka, uzimajući u obzir dan za koji je Barrosu bila najavljena dostava OLAF-ova izvještaja i da je pobijana odluka, pod pretpostavkom da postoji, bila donesena nakon što je taj izvještaj bio poslan predsjedniku Barrosu. Stoga, potvrđujući da taj izvještaj nije pripremni akt za pobijanu odluku, Komisija u svojim pismenima priznaje da bi bilo pretjerano smatrati da „pobijana odluka nema nikakve veze s navedenim izvještajem“.
- 53 Zbog toga, s obzirom na narav predmetnih dokumenata, njihovo prethodno otkrivanje u medijima i okolnosti spora, treba odbiti prijedlog Komisije da se dokumenti uklone iz spisa predmeta.

Dopuštenost dokumenta koji predlaže Komisija na raspravi

- 54 Komisija se pozvala na izjavu malteškog premijera L. Gonzija s plenarne sjednice malteškog parlamenta od 16. listopada 2012. (vidjeti točku 17. ove presude) pribavljenu iz službenog javnog registra, na osobnom saslušanju tužitelja od 8. srpnja 2014., na koju se Komisija poslije pozvala na raspravi od 8. srpnja 2014., nakon čega je privremeno uvrštena u spis. Ta izjava je važna za ovaj spor s obzirom na to da sadržava komunikaciju između L. Gonzija i tužitelja o prestanku dužnosti tužitelja kao člana Komisije, iz telefonskog razgovora koji su vodili 16. listopada 2012. poslije podne, nedugo nakon sastanka od 16. listopada 2012.
- 55 Na raspravi 7. srpnja 2014. tužiteljevi odvjetnici su se međutim usprotivili Komisijinom upućivanju na taj dopis uz obrazloženje da nije bio dio spisa i da je to suprotno načelu kontradiktornosti.
- 56 Treba podsjetiti da je načelo poštovanja prava na obranu temeljno načelo prava Unije. To bi načelo bilo povrijeđeno ako bi se sudska odluka temeljila na činjenicama i dokumentima s kojim se same stranke ili jedna od njih nisu mogle upoznati i o kojima stoga nisu mogle zauzeti stajalište (presuda od 22. ožujka 1961., Snupat/Visoka Vlast, 42/59 i 49/59, Zb, EU:C:1961:5).
- 57 Načelo ravnopravnosti stranaka, koje proizlazi iz samog pojma pravičnog suđenja i kojem je cilj osigurati ravnotežu između stranaka u postupku, na način da se osigura da svaka stranka postupka može ispitati i osporavati svaki dokument podnesen sudu, uključuje obvezu da se svakoj stranci pruži razumna mogućnost da iznese svoje stajalište, uključujući dokaze, u uvjetima koji je u odnosu na protivnu stranu ne stavljaju u znatno slabiji položaj (presuda od 6. studenoga 2012., Otis i dr., C-199/11, Zb., EU:C:2012:684, t. 71. i 72.).
- 58 U ovom slučaju kasno predlaganje spornog dokumenta je opravdano posebnim okolnostima u kojima je Komisija smatrala da se na njega treba pozvati. Naime, iako nijedna strana u svojim pismenima tijekom postupka nije uputila na telefonski razgovor od 16. listopada 2012. između tužitelja i malteškog premijera, tužitelj ga je prvi put spomenuo na svojem saslušanju na raspravi 7. srpnja 2014., navodeći da je on tada izjavio L. Gonziju da je predsjednik Barroso upravo „okončao“ (engleski: terminate) njegove dužnosti u Komisiji. Agenti Komisije uputili su na sporni dokument u kojem L. Gonzi izjavljuje da mu je tužitelj rekao da je podnio ostavku s ciljem opovrgavanja njegovih navoda o točnom sadržaju komunikacije tijekom tog razgovora. Stoga ne samo da se uzimanjem tog dokumenta u obzir ne krši načelo kontradiktornosti, već se naprotiv osigurava njegovo poštovanje time što se Komisiji daje mogućnost da odgovori na nove navode tužitelja koje je prvi put dao na navedenoj raspravi.

- 59 Uostalom, tužitelj i njegovi odvjetnici su se mogli izjasniti o dopuštenosti, relevantnosti i dokaznoj snazi navedenog dokumenta na raspravi 8. srpnja 2014., u roku koji se ne može smatrati pretjerano kratkim s obzirom na okolnosti slučaja i osobito na službeni značaj tog dokumenta izvađenog iz javnog registra. U tom kontekstu tužitelj nije ponovio svoj prigovor da se predmetni dokument uloži u spis. Od Općeg suda nije više zahtijevao mogućnost da se pismeno očituje o dokumentu niti je tražio zapisnik s rasprave.
- 60 S obzirom na elemente ocjene, predmetni dokumenti trebaju se smatrati dopuštenima u ovom pitanju (vidjeti, analogijom, presudu od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, Zb., EU:C:2014:2363, t. 33. do 35. i navedena sudska praksa).

Zahtjev za poništenje

Uvodna razmatranja o predmetu zahtjeva za poništenje

- 61 Opći sud je morao odlučiti da tekst prvog dijela tužbenog zahtjeva tužitelja, koji je u cijelosti ponovljen gore u točki 44., u vezi s argumentima navedenima u njegovim postupovnim pismenima ne identificira na jasan i nedvojben način akt čije se poništenje zahtijeva u ovom slučaju. Iz određenih odlomaka tih pismena zapravo proizlazi (osobito iz točaka 58. do 67. i 129. tužbe i točaka 3., 17. i 48. replike) da tužitelj zahtijeva poništenje navodne odluke od 16. listopada 2012. kojom je predsjednik Barroso, svojom ovlasti i prisvajanjem ovlasti koje su dane Sudu člancima 245. i 247. UFEU-a, razriješio tužitelja s njegovih dužnosti s trenutačnim učinkom. Naprotiv iz drugih odlomaka istih pismena proizlazi (osobito iz točaka 53., 70., 85., 88., 118. i 119. tužbe i točke 54. replike) da tužitelj zahtijeva poništenje navodne usmene odluke predsjednika Barrosa donesene 16. listopada 2012. o uporabi njegove ovlasti da zahtijeva tužiteljevu ostavku na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a.
- 62 U tom pogledu valja podsjetiti da se članci 245. i 247. UFEU-a odnose na slučaj u kojem Sud na prijedlog Vijeća ili Komisije razrješava s dužnosti člana Komisije, dok na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a „[č]lan Komisije podnosi ostavku ako to zatraži predsjednik [Komisije].“
- 63 Opći sud je stoga mjerom upravljanja postupkom od 22. svibnja 2014. (vidjeti točku 33. ove presude) pozvao tužitelja da „jasno i nedvojbeno“ uputi na koji se od dvaju akata, hipotetski predviđenih u gore navedenoj točki 61., odnosi prvi dio njegova tužbenog zahtjeva.
- 64 U svom pisanom odgovoru od 18. lipnja 2014. (vidjeti točku 39. ove presude) tužitelj navodi da traži poništenje „usmene odluke predsjednika [Barrosa] od 16. listopada 2012. o okončanju [njegove] dužnosti kao člana Komisije“. Dodao je da smatra da ta odluka može imati dvije pravne osnove, to jest ili članke 245. i 247. UFEU-a ili članak 17. stavak 6. UEU-a.
- 65 Treba reći da unatoč pozivu Općeg suda tužiteljev odgovor ne pomaže u pojašnjenju opsega njegovih zahtjeva za poništenje, kako su prepričani u točki 44. ove presude.
- 66 Međutim treba naglasiti da tvrdnja tužitelja, na kojem je teret dokaza, da ga je predsjednik Barroso razriješio dužnosti, prisvajajući uz zlouporabu ovlasti Suda na temelju članaka 245. i 247. UFEU-a, nema potporu u spisu ni u raznim prikupljenim svjedočenjima, čak niti u njegovoj vlastitoj izjavi na saslušanju, tako da ih se može odbiti kao činjenično neosnovane tvrdnje jer tužitelj nije predložio nikakav dokaz niti indiciju o postojanju navodne odluke o razrješenju s dužnosti.
- 67 Tužiteljev zahtjev za poništenje treba odbaciti kao nedopušten zbog nepostojanja akta koji se može pobijati u smislu članka 263. UFEU-a jer tužitelj nije dokazao postojanje takve odluke u dijelu u kojem prvim dijelom svojeg tužbenog zahtjeva zahtijeva poništenje odluke koja je navodno donesena 16. listopada 2012., a kojom je predsjednik Barroso, na temelju svoje ovlasti i prisvajanjem ovlasti koje

su dane Sudu člancima 245. i 247. UFEU-a, navodno razriješio tužitelja njegovih dužnosti s trenutačnim učinkom (vidjeti u tom smislu rješenje od 14. siječnja 1992., ISAE/VP i Interdata/Komisija, C-130/91, Zb., EU:C:1992:7, t. 11., i presudu od 10. srpnja 1990., Automec/Komisija, T-64/89, Zb., EU:T:1990:42, t. 42. i navedenu sudska praksa).

- 68 U preostalom dijelu treba smatrati da se ovom tužbom traži poništenje navodne usmene odluke predsjednika Barrosa od 16. listopada 2012. da upotrijebi svoju ovlast da zahtijeva tužiteljevu ostavku na temelju članka 17. stavka 6. UFEU-a (u daljnjem tekstu: pobijani akt).

Činjenice

- 69 Kada su među strankama u sporu sporne činjenice, prije svega je na Općem sudu da utvrdi relevantne činjenice i u tu svrhu ispita raspoložive dokaze.
- 70 U ovom slučaju, i nakon gornjeg objašnjenja predmeta zahtjeva za poništenje, tužiteljevo stajalište ostaje dvojbeno i nedosljedno u vezi s njegovom reakcijom na navodni usmeni zahtjev za podnošenje ostavke koji mu je uputio predsjednik Barroso na temelju članka 17. stavka 6. UFEU-a. Tako tužitelj i prije podnošenja ove tužbe kao i u svojim pismenima tijekom postupka daje naslutiti da je zapravo podnio ostavku 16. listopada 2012. na zahtjev predsjednika Barrosa (vidjeti osobito točke 54., 56., 85., 88., 89., 118. i 136. tužbe i točke 3., 4., 11., 12., 14., 15., 17., 51., 63., 69., 80., 85., 91. i 121. replike), a drugdje da nikada formalno nije dao ostavku iako je zahtjev za ostavku bio postavljen, ali da ta ostavka u svakom slučaju nikada nije proizvela učinke, tako da se on još uvijek smatra legitimnim članom Komisije, barem formalno ako ne praktično [vidjeti među ostalim uz točke 28., 30., 31., 33., 40., 63., 70. do 80., 86., 87., 93. i 129. tužbe i točke 10. i 86. replike, tužiteljevo pismo predsjedniku Barrosu od 21. listopada 2012. iz točke 21. ove presude, njegovo pismo Komisiji od 28. prosinca 2012., navedeno u točki 20. ove presude, njegovu zaprisegnutu izjavu (affidavit) od 8. svibnja 2013. iz priloga 7. replici i njegovu izjavu na malteškom radiju od 30. lipnja 2013. iz točke 27. ove presude].
- 71 Komisija s druge strane tvrdi da je tužitelj izabrao podnijeti dobrovoljnu ostavku na sastanku od 16. listopada 2012., a da predsjednik Barroso to nije zahtijevao u smislu članka 17. stavka 6. UFEU-a.
- 72 Prvotno priloženi dokazi u spisu nisu omogućili Općem sudu da odluči između, s jedne strane, tužiteljeve jedne ili druge verzije (vidjeti točku 70. ove presude) i, s druge strane, verzije koju zastupa Komisija (vidjeti točku 71. ove presude).
- 73 U tim uvjetima Opći sud je odlučio usvojiti mjere izvođenja dokaza iz točaka 37. i 38. presude
- 74 U nastavku ove presude Opći sud će osobito na jednoj strani uzeti u obzir izjavu i odgovore tužitelja Općem sudu dane tijekom njegova saslušanja na raspravi 7. srpnja 2014., kako proizlaze iz zapisnika navedene rasprave i, s druge strane, potpisane zapisnike s izjavama svjedoka J. Barrosa, J. Laitenbergera, L. Romera Requene, J. Darmanina i F. Vincenta i njihove odgovore na pitanja Općeg suda i stranaka.
- 75 U ocjeni dokazne snage tih raznih svjedočenja vodilo se računa, s jedne strane, o tome da je predsjednik Barroso navodni autor pobijanog akta i, s druge strane, da su ostali svjedoci dužnosnici ili članovi osoblja Komisije i rade pod više ili manje neposrednom vlašću predsjednika, kao i o činjenici da su dvoje među njima, J. Laitenberger i L. Romero Requena, bili osobno uključeni u pripremu kao i daljnje postupanje nakon sastanka od 16. listopada 2012.
- 76 Činjenica je da su svjedoci položili zakletvu iz prvog podstavka stavka 5. članka 68. Poslovnika i da su jamčili za istinitost svojih izjava na načine iz članka 71. navedenog poslovnika, pri čemu ih se u tom slučaju posebno upozorilo na kaznenopravne posljedice lažnog svjedočenja predviđene njihovim nacionalnim zakonodavstvom.

- 77 Osim toga hijerarhijska podređenost četvero svjedoka predsjedniku Barrosu nije sama po sebi dovoljan razlog za dovođenje u pitanje istinitosti njihovih izjava, vodeći računa i o njihovim pravima i obvezama koje imaju na temelju Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije (vidjeti osobito njegove članke 11., 12., 19., 21.a i 22.) i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske unije kao i o nepostojanju osobnog interesa u predmetu.
- 78 Pouzdanost i vjerodostojnost svjedočenja se, u svakom slučaju, potvrđuju njihovom ukupnom dosljednošću. Njima u prilog govore prije svega ostali objektivni elementi spisa, na koje se upućuje u ostatku ove presude.
- 79 Naprotiv, na dokaznu snagu tužiteljevih izjava danih u raznim okolnostima i osobito na saslušanju na raspravi 7. srpnja 2014. negativno utječe nejasnost, čak kontradiktornost, njegovih naknadnih verzija događaja, koje više stvaraju zabunu nego što razjašnjavaju događaj. Štoviše, neke izjave tužitelja o određenim bitnim pitanjima mogu se osporiti ili im se može suprotstaviti ne samo usklađenim izjavama svjedoka koje je saslušao Opći sud, već i drugim objektivnim elementima spisa, na koje se također upućuje u nastavku ove presude.
- 80 Opći sud će stoga početi s utvrđivanjem činjenica u ovom slučaju na temelju pet svjedočenja koja su mu dostupna, kao i, tamo gdje se stranke slažu oko činjenica, izjava tužitelja na njegovu saslušanju. U isto vrijeme Opći sud će ocijeniti stupanj vjerodostojnosti određenih proturječnih tvrdnji tužitelja. Opći sud će nakon toga odrediti u kojoj mjeri se tako utvrđene činjenice mogu potvrditi drugim dokazima iz spisa.
- 81 U tom smislu činjenice navedene u nastavku mogu se smatrati dokazanima u tim okolnostima, u odnosu na tijek i ishod sastanka od 16. listopada 2012. Kao i u odnosu na razvoj događaja koji je uslijedio neposredno nakon toga.
- 82 Kao prvo, što se tiče prethodne pripreme za taj sastanak, predsjednik Barroso je u više navrata od pokretanja OLAF-ove istrage razgovarao sa svojim bliskim suradnicima o raznim političkim mogućnostima koje su njemu bile na raspolaganju u slučaju da se ne utvrdi da je tužitelj „nedvojbeno oslobođen svih optužbi“. S obzirom na presedan koji je stvorila kolektivna ostavka Komisije pod predsjedanjem Jacquesa Santera povodom „slučaja Cresson“ 1999., koja se smatrala referentnim političkim događajem, uključene osobe definirale su tri moguća ishoda predmetne situacije, koja prema redoslijedu koji su izabrale glase kako slijedi: a) ishod u kojem bi tužitelj odmah dao potpuno i zadovoljavajuće objašnjenje kao odgovor na zaključke OLAF-a, što bi predsjedniku Barrosu omogućilo da javno potvrdi da i dalje ima povjerenje u njega; b) ako do toga ne bi došlo, tužiteljevo dobrovoljno podnošenje ostavke s ciljem obrane svojeg imena i zaštite Komisije; c) u slučaju da tužitelj to odbije, razrješenje tužitelja na zahtjev predsjednika Barrosa na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a. Uključene osobe smatrale su da je posljednja mogućnost najštetnija za tužitelja jer uključuje javno izražavanje nepovjerenja predsjednika Barrosa tužitelju, te da bi stoga trebala biti zadnja opcija.
- 83 Uključene osobe također su potvrdile da je bilo potrebno brzo i odlučno rješavanje situacije čim se sazna za OLAF-ov izvještaj da se Komisiji ne bi prouzročila daljnja šteta. Svjedok J. Laitenberger je tako pozivanjem na razne nesretne primjere u posljednja dva desetljeća izjavio da „je potrebno hitno postupanje čim vijesti o takvoj situaciji postanu javne: izgubljeno vrijeme ne može se nadoknaditi, ne smije biti odgađanja“. Slično je i svjedok L. Romero Requena izjavio da su Komisijina iskustva u vezi s istragama OLAF-a bila loša i teška kada je presporo reagirala i bila žrtvom curenja informacija u tisak.
- 84 Nekoliko dana prije slanja OLAF-ovog izvještaja predsjednik Barroso i njegovi bliski suradnici neslužbeno su bili upozoreni da se ishod „ne čini povoljnim“ za tužitelja, ali ne doznajući više detalja.
- 85 Ured Predsjednika Barrosa je 11. listopada 2012. nakon obavijesti o skorom slanju OLAF-ovog izvještaja stupio u kontakt s uredom tužitelja kako bi dogovorio sastanak, koji je zakazan za 16. listopada 2012. u 13.30 sati. J. Darmanin je o tome obavijestila tužitelja, a on ju je nato pitao je li

joj poznat predmet tog sastanka. Odgovorila je da nije i zamolila ga da provjeri. Tužitelj je odgovorio da to nije potrebno. Tada je za njega pripremila pregled različitih projekata koji su bili u tijeku a koji bi se mogli razmatrati na tom sastanku.

- 86 Što se tiče dnevnog reda sastanka od 16. listopada 2012. tužitelj je rekao da je „bio potpun iznenađen“. Međutim, Opći sud smatra da je tužitelj morao barem sumnjati da će sastanak biti o OLAF-ovom izvještaju koji se odnosio na njega, iako nije bio obaviješten ni o zatvaranju istrage niti o dostavi OLAF-ovog izvještaja predsjedniku Barrosu.
- 87 Kao prvo, OLAF je tužitelja saslušao dva puta, 16. srpnja i 17. srpnja 2012. (vidjeti točke 5. i 8. ove presude), a iz OLAF-ovog izvještaja proizlazi da su mu u tim prilikama bila postavljena detaljna pitanja o činjenicama iz priloženog dopisa, osobito u vezi s, s jedne strane, neslužbenim i Komisiji neprijavljenim kontaktima koje je imao na Malti s predstavnicima duhanske industrije, za neke od kojih je usto i sam priznao postojanje i, s druge strane, njegovim odnosom sa S. Zammitom koji je bio posrednik u tim kontaktima kako u razdoblju na koji se odnosila istraga i u vezi s njezinim predmetom tako i tijekom same istrage.
- 88 Kao drugo, tužitelj se 25. srpnja 2012. već prvi put sastao s predsjednikom Barrosom u vezi s OLAF-ovom istragom i tad su razgovarali općenito o problemu na koji se odnosi pritužba. Predsjednik Barroso mu je tom prilikom rekao koliko je taj predmet bio važan, a tužitelj je odlučno zaniijekao ikakvu umiješanost i rekao da namjerava pokrenuti postupke protiv umiješanih osoba. Tu namjeru međutim nije ostvario, a ako i jest, Komisija o tome nema saznanja.
- 89 Kao treće, predsjednik Barroso je u svom iskazu kao svjedok objasnio da u dvostranim kontaktima s članovima Komisije obično najavi dnevni red sastanka kad je riječ o uobičajenim aktivnostima Komisije, ali u ovom slučaju nije naveo nikakav dnevni red jer je želio osobni politički razgovor s tužiteljem. Prema njegovu mišljenju tužitelj je iz okolnosti da dnevni red nije bio naveden nužno morao shvatiti da će se sastanak odnositi na vrlo povjerljivu i važnu temu, koja je mogla biti samo OLAF-ov izvještaj koji se odnosio na njega. Ta pretpostavka također može objasniti zašto tužitelj nije dao provjeriti dnevni red predmetnog sastanka iako mu je to voditeljica njegova ureda predložila (vidjeti točku 85. ove presude).
- 90 Kao četvrto, nepostojanje izričite obavijesti o dnevnom redu uredu tužitelja može se razumno objasniti opravdanim nastojanjem predsjednika Barrosa da istragu i izvještaj OLAF-a što je dulje moguće zadrži tajnima. U tom pogledu treba naglasiti da su svjedoci J. Darmanin i F. Vincent u odgovoru na pitanje Općeg suda potvrdili da nisu znali za navedenu istragu niti za njezine okolnosti prije nego što ih je o tome obavijestio tužitelj, nakon sastanka od 16. listopada 2012.
- 91 OLAF-ov izvještaj dostavljen je u ured predsjednika Barrosa 15. listopada 2012. i pročitao ga je četvero ljudi, to jest uz predsjednika Barrosa J. Laitenberger, C. Day i L. Romero Requena.
- 92 C. Day je onda povjerljivo sastavila dva prijedloga priopćenja za javnost, koje su pročitali i J. Laitenberger i L. Romero Requena. Jedan za slučaj da tužitelj izjavi ostavku vlastitom voljom, drugi za slučaj da on podnese ostavku na zahtjev predsjednika Barrosa na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a. Ta dva prijedloga poslana su zatim službi glasnogovornika Komisije malo prije početka sastanka od 16. listopada 2012.
- 93 Međutim ni jedan prijedlog priopćenja za javnost nije bio sastavljen za slučaj da tužitelj može dati cjelovita i zadovoljavajuća objašnjenja kao odgovor na OLAF-ov izvještaj. Predsjednik Barroso kao i J. Laitenberger i L. Romero Requena u svojim su iskazima kao svjedoci objasnili da nije moguće sastaviti takav izvještaj prije upoznavanja sa sadržajem eventualnih objašnjenja. Osim toga, u tom slučaju vjerojatno ne bi uopće, barem ne odmah, bilo nužno dati izjavu za javnost.

- 94 Nisu štoviše sastavljeni niti nacrt odluke na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a niti tužiteljevo pismo ostavke. Međutim, bilo je predviđeno da će predsjednik Barroso nakon razgovora s tužiteljem telefonski razgovarati s malteškim premijerom.
- 95 Prije početka sastanka od 16. listopada 2012. predsjednik Barroso je tražio od J. Laitenbergera i L. Romera Requene da budu spremni zabilježiti zaključke s tog sastanka i osigurati daljnje korake.
- 96 Sastanak je započeo oko 13.45 sati i trajao je približno sat i trideset minuta.
- 97 Predsjednik Barroso je započeo sastanak pokazivanjem tužitelju OLAF-ovog izvještaja. Tužitelj je tražio da ga sam pročita, ali je predsjednik Barroso to odbio iz razloga što je izvještaj bio povjerljiv. Međutim pročitao je tužitelju priloženi dopis više puta i upitao ga što o tome misli.
- 98 Energično zagovarajući svoju nedužnost u vezi s optužbama o mitu i navodnim uputama koje je dao S. Zammitu, tužitelj nije zanijekao svoje neslužbene susrete na Malti bez znanja Komisije i ureda tužitelja s predstavnicima duhanske industrije koje je organizirao S. Zammit, a da o tome ni Komisija niti njegov ured nisu bili obaviješteni, niti svoje osobne prijateljske odnose sa S. Zammitom. Priznao je da je u tom pogledu bio neoprezan i da do toga nije smjelo doći.
- 99 Predsjednik Barroso je s obzirom na ta objašnjenja, koja je smatrao „neuvjerljivima“ i čak „čudnima“, zaključio da su politički uvjeti bili takvi da je bilo „nezamislivo“ da tužitelj ostane na dužnosti. U tom kontekstu predsjednik Barroso je pri saslušanju u svojstvu svjedoka precizirao da je u toj fazi potpuno izgubio političko i osobno povjerenje u tužitelja. Predsjednik Barroso je također rekao da je bio dužan zaštititi integritet Komisije kao institucije. Uputio je tužitelja na to da bi bilo poželjno i časnije u tim uvjetima da sam podnese ostavku kako bi obranio svoju čast. Ipak je dodao da mu u slučaju da tužitelj to ne učini Ugovor iz Lisabona daje ovlast da tužitelja prisili na ostavku formalnim zahtjevom za njegovo odstupanje.
- 100 Razgovor je trajao gotovo sat vremena. Tužitelj je cijelo vrijeme inzistirao na svojoj nedužnosti i zahtijevao uvid u OLAF-ov izvještaj, a predsjednik Barroso je odgovarao da mu ga nije ovlašten dati. Tužitelj je također nadugo objašnjavao predsjedniku Barrosu koliko je ta situacija mučna za njega i njegovu obitelj i da mu treba više vremena, najmanje 24 sata, da se posavjetuje o tim pitanjima s odvjetnikom, ali mu je predsjednik Barroso odbio dati taj rok i nije bio mu bio spreman dati više od pola sata.
- 101 Na kraju tog razgovora tužitelj je rekao predsjedniku Barrosu da je odlučio podnijeti ostavku. Predsjednik Barroso je na saslušanju u ulozi svjedoka naglasio da je ta izjava bila izrečena u sadašnjem vremenu („dajem ostavku“) a ne u budućem („dat ću ostavku“).
- 102 U tom kontekstu Opći sud ne može vjerovati izjavi tužitelja da je zbog „uznemiravanja“ s kojim je bio suočen predsjedniku Barrosu rekao samo „čini se da moram otići“ ili da je „rekao da će otići“, podrazumijevajući pod time da u tom trenutku još nije bio stvarno podnio ostavku.
- 103 Učinak tih izjava kojima se proizvodi odgoda bio bi zapravo nesukladan s tri jedina moguća ishoda sastanka od 16. listopada 2012. koje je bio predvidio predsjednik Barroso (vidjeti točku 82. ove presude), koji su svi podrazumijevali brzo i odlučno postupanje (vidjeti točku 83. ove presude), tako da se ne može zaključiti da bi se predsjednik zadovoljio tim izjavama.

104 Prije svega, i bez potrebe za ispitivanjem razloga radi kojih je tužitelj smatrao primjerenim pokrenuti ovaj postupak pred Općim sudom, treba naglasiti da je u svojoj izjavi sudu nastavio izlagati kako slijedi:

„Dolazim iz sustava, više godina – više od 15 godina – bio sam ministar u malteškom kabinetu; [ja] dolazim iz sustava u kojem ćete otići ako vam predsjednik vlade kaže da morate otići čak i običnim SMS-om. Hoću reći, sustav je takav, vi ne možete reći: „Ne, podnijet ću tužbu sudu”; hoću reći, to je sustav na koji sam naviknut. I takva je bila situacija u kojoj sam se u tom trenutku našao.“

105 Isto tako, tužitelj je na pitanje Općeg suda odgovorio pitanjem: „Kako političar može ostati tamo gdje ga ne žele?“

106 Ta spontana razmišljanja čine se nespojivima s verzijom, koju tužitelj inače zastupa, najave buduće ostavke, odnosno tek mogućnosti ostavke.

107 Oko 15 sati predsjednik Barroso zamolio je J. Laitenbergera i L. Romera Requenu da dođu u njegov ured kako bi zabilježili zaključke s tog sastanka i dogovorili daljnje korake, osobito objavljivanjem priopćenja za javnost kojim se obavještava o ostavci tužitelja i zbrinjavanjem osoblja njegova ureda.

108 U svrhu ove presude treba smatrati utvrđenim u odnosu na drugi dio sastanka od 16. listopada 2012., u skladu s izjavama svjedoka, kako slijedi:

- predsjednik Barroso izjavio je u prisutnosti tužitelja J. Laitenbergeru i L. Romeru Requeni da je tužitelj odlučio podnijeti ostavku, ali da opovrgava optužbe OLAF-a;
- tužitelj je nastavio energično zagovarati svoju nedužnost kao i prosvjedovati protiv postupanja prema njemu, pri čemu je čak spominjao „linč“, i osobito zahtijevati da mu se odobri više vremena prije nego što javno objavi njegova ostavka; u tom pogledu, kao odgovor na jedno pitanje tužiteljeva odvjetnika, svjedok L. Romero Requena je pojasnio da je tužitelj, iako je energično zagovarao svoju nedužnost, prihvatio političku realnost svoje ostavke;
- predsjednik Barroso je ocijenio da ne može odgoditi rješavanje te stvari jer je tužiteljeva ostavka bila politička i institucionalna odluka o kojoj je trebalo obavijestiti malteške vlasti i predsjednike ostalih institucija, a to popodne i objaviti priopćenje za javnost;
- s obzirom na tužiteljevo inzistiranje da mu se da više vremena prije javne objave njegove ostavke, predsjednik Barroso je želio dobiti pojašnjenje o tome potvrđuje li tužitelj svoju ostavku ili misli da je moguće da ostane na dužnosti kao član Komisije; tužitelj je odgovorio da svoj ostanak ne smatra mogućim i potvrdio je svoju ostavku, s tim da je i dalje tražio više vremena;
- predsjednik Barroso je zaključio da stvar nije moguće ponovo otvarati; on bi rado tužitelju dao više vremena, ali to nije bilo moguće i smatrao je da mu je ostavka predana;
- predsjednik Barroso je tužitelju u prisutnosti dvaju svjedoka pročitao priopćenje za javnost koje je sadržavalo obavijest o danoj ostavci tužitelja; tužitelj nije prigovorio; predsjednik Barroso je ipak rukom dopisao rečenicu: „J. Dalli odlučno odbija ove zaključke“;
- pred kraj sastanka razgovor se poveo o izvedbi i praktičnim okolnostima tužiteljeve ostavke; tužitelj je tako zamolio, i dobio, informacije o postupku njegove zamjene kao člana kolegija i o upravnom položaju osoblja njegova kabineta.

- 109 Tijekom drugog dijela sastanka od 16. listopada 2012. tužitelj je pitao treba li napisati pismo ostavke. Predsjednik Barroso mu je odgovorio da to nije potrebno, ali da to može učiniti ako želi, pa su se dogovorili da od L. Romera Requene zatraže da pripremi prijedlog pisma u kojem on izlaže razloge svoje ostavke. Predsjednik Barroso je objasnio da je samo želio tužitelju pružiti priliku za iznošenje argumenata u svoju obranu, koje se nije moglo uvrstiti u Komisijino priopćenje za javnost.
- 110 U tom pogledu i iz razloga sličnih onima iz točaka 103. do 106. ove presude, u odgovoru na tvrdnju iz točke 101. ove presude Opći sud smatra da nije vjerodostojna izjava tužitelja da je u prisutnosti J. Laitenbergera i L. Romera Requene izjavio da „odlazi“ ili da „će otići“, ali samo ako se njegova ostavka sastavi u pisanom obliku. Svjedok L. Romero Requena je u odgovoru na pitanje tužiteljevih odvjetnika izjavio da pismo ostavke nikada nije smatrao nužnom formalnosti za ostavku tužitelja. To pismo je samo trebalo omogućiti javno izlaganje razloga ostavke. Svjedok J. Laitenberger je također završio svoj iskaz zaključkom da mu je bilo jasno, u svjetlu razgovora između predsjednika Barrosa i tužitelja u njegovoj prisutnosti, da je tužitelj sam odlučio dati ostavku i da na to nije bio prisiljen te da je pismo ostavke tužitelja bilo samo potvrda već donesene i valjane odluke.
- 111 Sastanak je završen i tužitelj je oko 15.30 napustio ured predsjednika Barrosa.
- 112 Predsjednik Barroso je odmah zatim telefonski razgovarao s malteškim predsjednikom vlade L. Gonzijem, s kojim se dogovorio o pokretanju postupka za zamjenu tužitelja.
- 113 Tužitelj je oko 15.45 sati došao u svoj ured i zamolio tajnicu da pozove osoblje njegova kabineta na sastanak. Kada ga je J. Darmanin pitala za razlog, on joj je, prema njezinu sjećanju, rekao sljedeće:
- „Imamo problem, veliki problem - moram nazvati svoju suprugu i reći joj. Moram otići [na malteškom: *irrid nitlaq*], moram vidjeti, moram provjeriti [na malteškom: *irrid nara*] u vezi s mojim naknadama. Koja su moja prava? Imam li pravo na mirovinu?“
- 114 Tužitelj je zatim telefonirao svojoj supruzi i J. Darmanin izašla je iz prostorije.
- 115 Tužitelj je također uzvratio telefonski poziv malteškom predsjedniku vlade, koji ga je već bio zvao. Prema riječima tužitelja taj je telefonski razgovor trajao jednu minutu, a L. Gonzi mu je jednostavno rekao: „Slušajte, nazvao me je Barroso i rekao mi da Vi više niste član Komisije i da moramo naći nekog drugog.“ Tužitelj je osim toga u usmenom iskazu u odgovoru na jedno pitanje naglasio da je on objasnio L. Gonziju da je predsjednik Barroso „okončao“ njegov mandat kao člana Komisije. Ta izjava, tako prenesena, suprotna je izjavi L. Gonzija malteškom parlamentu iste večeri toga dana (vidjeti točku 17. ove presude).
- 116 Između 16 i 16.15 sati članovi osoblja tužiteljevog kabineta pozvani su u dvoranu za sastanke. Tužitelj ih je obavijestio da se sastao s predsjednikom Barrosom koji mu je prenio zaključke iz OLAF-ovog izvještaja u vezi s nekim kontaktima koje je on imao s duhanskom industrijom. Među ostalim je rekao i da će u 17 sati predsjednik Barroso objaviti njegov odlazak iz Komisije i da će on sada napustiti Komisiju, vratiti se na Maltu i braniti se.
- 117 Pri davanju svog iskaza J. Darmanin je potvrdila i ponovila da joj je bilo jasno da od 17 sati nadalje tužitelj više neće biti član Komisije, iako se ne sjeća točno riječi koje je navedeni bio upotrijebio na sastanku s osobljem svog kabineta. U odgovoru na pitanje Općeg suda dodala je da ne može pod zakletvom potvrditi da je tužitelj rekao „dao sam ostavku“, ali se nije ni sjećala da je rekao nešto suprotno tome.
- 118 Između 16.20 i 16.45 sati L. Romero Requena došao je u kabinet tužitelja da bi mu dao prijedlog pisma ostavke koje je sastavio sa svojom pomoćnicom. Tužitelj je u svom uredu bio s jednom osobom koju L. Romero Requena nije poznavao. Tužitelj nije potpisao predmetni prijedlog pisma, nego je samo odgovorio da „će se pobrinuti za to“. L. Romero Requena je tada napustio ured.

- 119 Prijedlog predmetnog pisma (prilog A. 12 tužbi) sastavljen je na sljedeći način i sadržava sljedeće dijelove koje je tužitelj nesporno vlastoručno precrtao, nakon što mu je navedeni prijedlog bio uručen:

„Gospodine predsjedniče,

ovim pismom Vas obavještavam o svojoj odluci da dam ostavku na dužnost člana Europske komisije s trenutačnim učinkom.

Tu odluku donio sam s ciljem da obranim svoj vlastiti dobar ugled i da spriječim nanošenje ikakve štete Europskoj uniji i Komisiji u sljedećim tjednima.

Odlučno niječem sve optužbe. Uvjeren sam da se neće utvrditi nikakvo kršenje zakona s moje strane. Stoga ću iskoristiti sva pravna sredstva koja su mi na raspolaganju da zaštitim svoj ugled i interese protiv tih optužbi. To će međutim ne samo zahtijevati mnogo vremena, nego i da budem oslobođen svih trenutačnih političkih odgovornosti kao člana Europske komisije. Kad bih ostao na dužnosti, ne bih se mogao braniti tako snažno kako smatram da je nužno. U isto vrijeme priznajem da je nedvojbeno štetno za ugled institucije da se jedan od njenih aktivnih članova upusti u pravnu bitku zbog optužbi koje se odnose na njegovo osobno ponašanje. Što je još važnije, osjećao bih se nesposobnim posvetiti svu svoju energiju obavljanju svojih dužnosti kao člana Komisije [...] kad bih se u isto vrijeme morao braniti od takvih optužbi.

Dopustite mi međutim da Vas uvjerim da me moja odluka da branim svoj dobar ugled protiv tih optužbi ni u jednom trenutku neće omesti da poštujem svoje zakonske obveze kao bivšeg člana Komisije, da se ponašam čestito i diskretno“.

- 120 U 16.50 sati C. Day nazvala je J. Darmanin s prijedlogom da organizira sastanak osoblja tužiteljevog kabineta koji bi uključivao nju i J. Laitenbergera. Taj sastanak odvijao se između 17.30 i 17.45 sati na trinaestom katu zgrade Berlaymont. Osoblje tužiteljeva kabineta bilo je među ostalim obaviješteno da će potpredsjednik Komisije, Maroš Ševčovič, biti odgovoran za opću upravu „Zdravlje i zaštita potrošača“ do imenovanja novog člana Komisije, koji će zamijeniti tužitelja.
- 121 U 17.11 sati Komisijino priopćenje za javnost obavijestilo je javnost o ostavci tužitelja. Tužitelj priznaje da je s time bio upoznat.
- 122 Tužitelj je zamolio svog glasnogovornika, F. Vincenta, da oko 18 sati dođe u njegov ured. Tužitelj ga je upitao može li se objaviti priopćenje za javnost u kojem bi on izložio svoje viđenje kao odgovor na Komisijino priopćenje za javnost. F. Vincent mu je odgovorio da to više nije moguće s obzirom na to da je njegova ostavka već postala službena i da on zbog toga više nema pristup Komisijinoj službi za priopćavanje. Tužitelja je to vrlo uzrujalo. U tom trenutku je J. Darmanin, koja je iz svojeg ureda čula uzbuđene glasove u susjednom uredu, zatekla tužitelja u razgovoru s F. Vincentom. Ona je potvrdila tužitelju da objavljivanje priopćenja za javnost u njegovo ime više nije bilo moguće s obzirom na to da od 17 sati on više nije bio član Komisije i da je osoba koja je zastupala instituciju njezin predsjednik, koji je već objavio svoje priopćenje za javnost.
- 123 Kasnije te večeri tužitelj je objavio svoje priopćenje za javnost. U tom priopćenju ne spominje se njegovo podnošenje ostavke, ali se ni ne osporava Komisijino priopćenje za javnost. U biti se ograničava na odbijanje svih optužbi iz OLAF-ovog izvještaja.
- 124 S obzirom na sva prethodna utvrđenja, ocjene i stajališta Opći sud smatra da je u dovoljnoj mjeri dokazano da je tužitelj usmeno podnio ostavku na svoju dužnost člana Komisije na sastanku s predsjednikom Barrosom 16. listopada 2012. poslijepodne u Barrosovom uredu, i da je usmeno potvrdio tu ostavku u prisutnosti J. Laitenbergera i L. Romera Requene.

- 125 Taj zaključak utvrđen prvenstveno na osnovi izjava svjedoka, po potrebi potvrđenih saslušanjem tužitelja, potvrđuju osobito sljedeće okolnosti:
- izjava malteškog predsjednika vlade u malteškom parlamentu 16. listopada 2012. navečer, nakon njegova telefonskog razgovora s tužiteljem (vidjeti točku 17. ove presude);
  - intervju tužitelja na malteškom radiju 16. listopada 2012. navečer (vidjeti točku 18.) u kojem je tužitelj odlučio objasniti svoj odlazak iz Komisije kao dobrovoljni politički izbor;
  - tužiteljevo neopovrgavanje priopćenja za javnost koje je Komisija objavila 16. listopada 2012. poslijepodne oko 17 sati, s kojim je međutim bio upoznat i u kojem je objavljena njegova ostavka;
  - nepostojanje službene izjave tužitelja, osobito u njegovu priopćenju za javnost 16. listopada 2012. navečer, kojom bi osporio svoju ostavku koju je objavila Komisija;
  - ograničen broj vlastoručnih ispravaka tužitelja u prijedlogu pisma ostavke koji mu je uručio L. Romero Requena (vidjeti točku 119. ove presude);
  - zabilješka u spisu L. Romera Requene od 18. listopada 2012. (vidjeti točku 19. ove presude) zapisana prije nego što je tužitelj prvi put osporio postojanje ili zakonitost ostavke (vidjeti točku 21. ove presude) odnosno *in tempore non suspecto*.

Pravo

- 126 Iz svih prethodno navedenih utvrđenja činjenica proizlazi da je tužitelj usmeno podnio ostavku na svoju dužnost člana Komisije na sastanku 16. listopada 2012. i da je usmeno potvrdio tu ostavku u prisutnosti J. Laitenbergera i L. Romera Requene na kraju tog sastanka.
- 127 S obzirom na tužbene razloge Opći sud mora pravno ocijeniti treba li se ta ostavka kvalificirati kao dobrovoljna ili je ju je tužitelj bio obvezan dati zbog navodnog zahtjeva predsjednika Barrosa u smislu članka 17. stavka 6. UEU-a, što bi predstavljalo akt koji se može pobijati u ovom slučaju.
- 128 Kao prvo treba naglasiti da članak 17. stavak 6. UEU-a ne propisuje nikakve posebne uvjete ni za zahtjev predsjednika Komisije niti za podnošenje ostavke, koja mora uslijediti, na primjer da mora biti u pisanom obliku. Takva formalnost ne traži se ni općim načelom pravne sigurnosti, jer je teret dokaza o postojanju ostavke u svakom slučaju na strani koja se poziva na tu ostavku (vidjeti u tom smislu i analogijom presudu od 23. veljače 2001., De Nicola/BEI, T-7/98, T-208/98 i T-109/99, Zb. SS, EU:T:2001:69, t. 287. i 290.). Jednako vrijedi i za slučaj dobrovoljne ostavke člana Komisije.
- 129 Stoga treba odmah odbiti tužbeni razlog za poništenje kojim se navodi povreda te odredbe i tog općeg načela prava jer tužitelj nije pismeno podnio ostavku.
- 130 U vezi s tim tužitelj u biti tvrdi da je predsjednik Barroso, izričito objavljujući svoju namjeru da iskoristi ovlast koju ima na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a da zahtijeva tužiteljevu ostavku, donio usmenu odluku koja predstavlja akt koji se može pobijati u smislu četvrtog stavka članka 263. UFEU-a, u mjeri u kojoj ona proizvodi obvezujuće pravne učinke koji bi mogli utjecati na interese tužitelja mijenjajući u bitnom njegov pravni položaj.
- 131 Točnije, činjenica da je predsjednik Barroso pozvao tužitelja da podnese ostavku, napominjući mu da je časnije da to učini dobrovoljno nego da se to od njega zahtijeva, predstavlja *de facto* i *de jure* izraz upravo ovlasti da zahtijeva ostavku člana Komisije koju predsjednik Komisije ima na temelju

članka 17. stavka 6. UEU-a. „Poziv“ tužitelju da „dobrovoljno podnese ostavku“ i „prijetnja“ za slučaj da to odbije učiniti predsjednika Barrosa koji je od njega „tražio da to učini“ zapravo su jedan te isti akt izražen na dva različita načina i iskazan različitim riječima.

- 132 Kako bi se ocijenilo čine li izjave predsjednika Barrosa na sastanku od 16. listopada 2012., kao što to tvrdi tužitelj, usmeni „zahtjev“ za njegovu ostavku s dužnosti u smislu članka 17. stavka 6. UEU-a, treba uzeti u obzir s jedne strane narav i sadržaj dužnosti o kojima se radi i s druge strane nastanak kao i *ratio legis* predmetne odredbe.
- 133 Prije svega, u vezi s naravi predmetne dužnosti, ona pripada ovlasti koja u bitnome ima politički značaj (vidjeti osobito članak 17. stavke 1., 3. i 8. UEU-a) koji je osobi o kojoj se radi dalo Europsko vijeće u zajedničkom dogovoru s predsjednikom Komisije i nakon suglasnosti Parlamenta (vidjeti članak 17. stavak 7. UEU-a). Sadržaj tih dužnosti u skladu s člankom 17. stavkom 1. UEU-a u bitnome uključuje koordinacijske, izvršne i upravljačke funkcije i nadzor provedbi politika Unije u područjima nadležnosti koje su joj dodijeljene Ugovorima.
- 134 U mjeri u kojoj se Komisija može smatrati, kako se i sama vidi, „izvršnim tijelom“ novog pravnog poretka međunarodnog prava koji je uvela Unija (u smislu presude od 5. veljače 1963., van Gend & Loos, 26/62, Zb., EU:C:1963:1), njezini članovi zajedno izvršavaju funkcije koje prema klasičnoj teoriji podjele vlasti pripadaju izvršnoj vlasti.
- 135 U tom kontekstu treba naglasiti da se prema ustavnim tradicijama država članica osobe s takvim dužnostima u nacionalnoj izvršnoj vlasti u načelu mogu razriješiti diskrecijskom odlukom predsjednika izvršnog tijela ili onom tijela koje ga je izabralo. U tom smislu valja podsjetiti upravo na tužiteljeve izjave s rasprave, kako su ponovljene u točki 104. ove presude, u vezi s političkim običajima na Malti.
- 136 Na drugom mjestu, u vezi s nastankom i *ratio legis* članka 17. stavka 6. UEU-a, treba podsjetiti da Ugovori na početku, osim redovite zamjene i smrti, nisu predviđali nikakvu drugu mogućnost ostavke člana Komisije osim dobrovoljne ostavke (članak 215. UEZ-a) ili razrješenja dužnosti od strane Suda, osobito u slučaju težeg propusta (članak 216. UEZ-a).
- 137 Osim posebnih okolnosti koje mogu dovesti do postupka razrješenja dužnosti od strane Suda nije postojala ni jedna druga mogućnost da Komisija kao kolegij ili njen predsjednik kao njen voditelj prisile jednog od svojih članova da podnese ostavku ako bi se činilo da kontekst ili političke okolnosti trenutka to zahtijevaju u interesu same institucije.
- 138 U skladu s navedenim u točki 135. ove presude takvo stanje nije bilo u skladu s političkim običajima koji se tradicionalno primjenjuju u nacionalnim izvršnim tijelima.
- 139 Kao što je Komisija naglasila u ovom postupku, takvo uređenje dovelo je do toga da je 15. ožujka 1999. ostavku podnijela cijela Komisija pod predsjedavanjem J. Santera nakon što su dva člana Komisije odbila podnijeti ostavku pri suočavanju s prijetnjom da Parlament izglasa nepovjerenje Komisiji.
- 140 Radi sprječavanja ponavljanja takvih slučajeva kolektivne ostavke, koji bi mogli naštetiti dobrom funkcioniranju institucija Zajednica ili njihovu političkom ugledu, sastavljači Ugovora iz Nice, potpisanog 26. veljače 2001., stoga su predsjedniku Komisije dali diskrecijsku ovlast da zahtijeva ostavku člana Komisije s potporom većine kolegija. Članak 217. stavak 4. UEZ-a u verziji iz Ugovora iz Nice određuje da „[č]lan Komisije podnosi ostavku na zahtjev predsjednika, nakon pribavljanja suglasnosti kolegija“.
- 141 Sastavljači Ugovora iz Lisabona, potpisanog 13. prosinca 2007. osnažili su tu ovlast predsjednika Komisije dajući mu diskrecijsku ovlast da zahtijeva ostavku člana Komisije, u skladu s člankom 17. stavkom 6. UEU-a, a da prethodno ne mora pribaviti suglasnost većine kolegija.

- 142 Kako i proizlazi iz nastanka i *ratio legitis* te odredbe, ona osobito obuhvaća slučaj u kojem član Komisije odbija dobrovoljno i na vlastitu inicijativu podnijeti ostavku kada je predsjednik Komisije izgubio povjerenje u njega i smatra da bi zadržavanje tog člana na dužnosti moglo ugroziti ugled, odnosno političko preživljavanje, institucije.
- 143 U ovom slučaju pristup predsjednika Barrosa, koji se sastojao, čak i u fazi prije sastanka od 16. listopada 2012., u davanju tužitelju izbora između dobrovoljne ostavke i ostavke „uzrokovane“ zahtjevom u smislu članka 17. stavka 6. UEU-a, u skladu je s navedenim razvojem odredbe i u cijelosti poštuje njezin *ratio legis*. Taj pristup osobito je uključivao pripreme dvaju prijedloga priopćenja za javnost, koji su se odnosili na jednu ili drugu mogućnost (vidjeti točku 92. ove presude).
- 144 Osim toga iz ispitivanja činjenica koje je izvršio Opći sud proizlazi da je već prije sastanka od 16. listopada 2012. predsjednik Barroso odlučio, suočen s nepostojanjem potpunih i zadovoljavajućih objašnjenja tužitelja kao odgovora na zaključke OLAF-a, da tužitelj mora napustiti Komisiju i da je bio odlučan, ako se za to pokaže potreba, upotrijebiti u tu svrhu svoju ovlast iz članka 17. stavka 6. UEU-a da zahtijeva njegovu ostavku. U isto vrijeme predsjednik Barroso bio je spreman ponuditi tužitelju ono što je smatrao „političkom uslugom“ i omogućiti mu da dobrovoljno podnese ostavku, bez formalnog zahtjeva s njegove strane na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a.
- 145 Predsjednik Barroso je stoga predložio tužitelju da dobrovoljno podnese ostavku, pri čemu mu je jasno dao do znanja da će to on zahtijevati na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a ako to tužitelj ne učini. Predsjednik Barroso je u svom iskazu potvrdio da bi od tužitelja zatražio ostavku na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a da je on nije sam podnio. Izbor koji je ostavio zainteresiranoj osobi predsjednik je subjektivno tumačio na sljedeći način: „imam vas ovlast razriješiti, ali vi možete podnijeti ostavku“.
- 146 U tom kontekstu, okolnost da je predsjednik Barroso sve ustrajnije uvjeravao tužitelja, s obzirom na njegovu nevoljkost i oklijevanje, da je za njega časnije podnijeti ostavku svojom voljom nego da ga on na to pozove nije dovoljna da se dokaže postojanje navodne pobijane odluke. Dok god zahtjev za ostavku na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a nije jasno izrečen, izjave predsjednika Barrosa, koliko god bile ustrajne, nisu rezultirale zahtjevom s tim učinkom koji je mogao utjecati na interese tužitelja mijenjajući u bitnome njegov pravni položaj.
- 147 Opći sud smatra neutemeljenim argument tužitelja prema kojem je predsjednik Barroso „vršio pritisak“ na njega i da je vršeći taj „pritisak“ on iskoristio ovlasti iz članka 17. stavka 6. UEU-a jer se obična aluzija na mogućnost korištenja ovlasti ne može izjednačiti sa stvarnim korištenjem te ovlasti. U tom smislu Komisija ispravno primjećuje da, iako između dviju mogućnosti ponuđenih tužitelju nema velike razlike u krajnjem rezultatu, postoji znatna razlika u političkom i osobito pravnom smislu između, s jedne strane, ostavke koje proizlazi iz namjernog i jednostranog izbora i, s druge strane, ostavke dane na zahtjev na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a i koja stoga više odaje dojam razrješenja. Suočen s tom alternativom tužitelj je izabrao, barem na početku, iskoristiti mogućnost koja mu je dana da podnese ostavku dobrovoljno, koja mu je pružala prednost na način da se u javnosti ne stvori dojam da je to morao učiniti na zahtjev predsjednika Barrosa.
- 148 U tom kontekstu Opći sud smatra neuvjerljivim navode tužitelja da on nije vidio razliku između dviju mogućnosti koje su mu bile predložene. Naprotiv, njemu kao iskusnom političaru moralo je biti jasno da postoji velika razlika između dobrovoljne ostavke i prisilne ostavke na temelju formalnog i obvezujućeg postupka.
- 149 Navedena činjenična i pravna ocjena potvrđena je tužiteljevim vlastoručnim bilješkama na prijedlogu pisma ostavke koji mu je na kraju sastanka od 16. listopada 2012. (vidjeti točku 119. ove presude) osobno uručio L. Romero Requena, ali koji nije potpisao. U tom pogledu Opći sud smatra da nije vjerodostojna izjava tužitelja da nije potpisao prijedlog pisma ostavke zato što je on podrazumijevao dobrovoljnu ostavku s njegove strane. Zapravo, dijelovi prijedloga koje je tužitelj vlastoručno precrtao

ne odnose se na činjenicu njegove ostavke, pa čak ni na naglašavanje dobrovoljnog značaja ostavke, već na u tom kontekstu nebitne detalje. Opći sud je mišljenja da se ne može smatrati da bi se u slučaju dubljeg nesporazuma u vezi s postojanjem i bitnim uvjetima ostavke tužitelj zadovoljio samo vlastoručnim izmjenama nacрта, nego da bi ga tada jednostavno odbio, ili ga ne bi potpisao, ili bi precrtao važnije izjave.

- 150 Te ocjene također potvrđuje izjava malteškog predsjednika vlade malteškom parlamentu od 16. listopada 2012. nakon njegova telefonskog razgovora s tužiteljem (vidjeti točku 17. ove presude).
- 151 Naposljetku, te ocjene potvrđene su još izjavama tužitelja u radijskom intervjuu 16. listopada 2012. navečer (vidjeti točku 18. ove presude). Opći sud među ostalim navodi da je tužitelj odbio jasno odgovoriti novinaru kada mu je natuknuo mogućnost da ga je predsjednik Barroso prisilio da podnese ostavku.
- 152 Iz svih obrazloženja koja prethode proizlazi da je tužitelj dobrovoljno podnio ostavku i bez zahtjeva predsjednika Barrosa u smislu članka 17. stavka 6. UEU-a.
- 153 Budući da nije dokazano postojanje tog zahtjeva, to jest akta protiv kojeg je podnesena ova tužba za poništenje, tužbu treba odbaciti kao nedopuštenu, u skladu sa sudskom praksom iz točke 67. ove presude.
- 154 Tužitelj podredno navodi da, u slučaju da se utvrdi postojanje njegove ostavke, treba također utvrditi da je do nje došlo pod prijetnjom o razrješenju i stoga pod nepodnošljivim pritiskom, što opravdava zaključak da je njegov pristanak nevaljan. Tužitelj iznosi da je na sastanku od 16. listopada 2012. predsjednik Barroso neprestano inzistirao na činjenici da ga ima pravo razriješiti i da je u više navrata koristio riječi „razrješenje“ ili „otkaz“ (na engleskom „dismissal“). Tužitelj zapravo nije imao drugog izbora nego poslušati naredbu predsjednika Barrosa. Takav nevaljani pristanak čini njegovu ostavku ništavom.
- 155 Takav argument ne može se u načelu istaknuti u potporu ovom zahtjevu za poništenje, koji nije usmjeren ni protiv vlastite odluke tužitelja da podnese ostavku, za koju Komisija nije odgovorna, niti protiv ikojeg drugog akta Komisije koji negativno utječe na njegova prava.
- 156 U svakom slučaju, čak i ako bi tužitelj u ovoj tužbi mogao dovesti u pitanje zakonitost ostavke zato što je suglasnost bila nevaljana, Opći sud smatra da takva nevaljanost nije dokazana.
- 157 U tom kontekstu i u vezi s prestankom mandata koji je u biti političkog značaja, kako je to izloženo u točki 133. ove presude, Komisija ispravno tvrdi da se izražavanje čvrste volje da se po potrebi iskoristi ovlast zahtijevanja ostavke člana Komisije, što predstavlja diskrecijsku odluku povjerenju predsjedniku Komisije Ugovorom o EU-u, ne može smatrati nezakonitim pritiskom koji utječe na valjanost i dobrovoljni značaj ostavke zainteresirane osobe.
- 158 Uostalom, tužitelj je tijekom razgovora koji je trajao najmanje sat i trideset minuta mogao, s obzirom na svoje dugo političko iskustvo u vladi, slobodno odbiti prijedlog predsjednika Barrosa i izazvati ga da mu formalno uputi zahtjev na temelju članka 17. stavka 6. UEU-a. Tužitelj je među ostalim mogao u svakom trenutku napustiti sastanak ili zahtijevati da u njemu sudjeluje jedan ili više članova njegova kabineta.
- 159 Iz navedenih razmatranja proizlazi da ovaj zahtjev za poništenje treba odbiti.

Zahtjev za naknadu štete

- 160 U potporu svojem zahtjevu za naknadu štete tužitelj tvrdi da nezakonitosti navedene u zahtjevu za poništenje predstavljaju tešku povredu pravnog pravila čiji je cilj dodjela prava pojedincima.
- 161 Opći sud je ovom presudom već utvrdio da nije dokazano da postoje akti Komisije čije se postojanje preispituje navedenom tužbom za poništenje, te nije moguće utvrditi da je ta institucija počinila ikakvu nezakonitost, a još manje da je teže povrijedila pravno pravilo.
- 162 Opći sud je već utvrdio da nije dokazana nevaljanost suglasnosti, čije se utvrđenje podredno zahtijeva u tužbi za poništenje (vidjeti točku 154. ove presude).
- 163 Iz prethodno navedenog proizlazi da navodi o nezakonitom ponašanju Komisije ili njezina predsjednika nisu pravno dostatno dokazani.
- 164 Zahtjev za naknadu štete treba stoga odbiti kao neosnovan i zbog toga odbiti tužbu u cijelosti.

Troškovi

- 165 Sukladno odredbama članka 87. stavka 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku snosi troškove, ako je takav zahtjev postavljen. Budući da tužitelj nije uspio, istom valja naložiti snošenje troškova sukladno zahtjevu Komisije.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Tužba se odbija.**
- 2. Johnu Dalliju nalaže se snošenje troškova.**

Jaeger

Papasavvas

Forwood

Labucka

Bieliūnas

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 12. svibnja 2015.

Potpisi